

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Tisíciletá říše v pojetí Imanuelitů

The Thousand Years Empire in the Concept of Imanuelites

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD.

Autor:

Jevhenija Vachničenko

Praha 2016

Poděkování

Zde bych ráda poděkovala doc. Vojtíškovi za cenné rady při konzultacích, zapůjčení stěžejních publikací a hlavně psychickou podporu při zpracovávání této práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Tisíciletá říše v pojetí Imanuelitů“ vypracovala samostatně s použitím níže uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 7. 5. 2016

Jevhenija Vachničenko

Anotace

Bakalářská práce „Tisíciletá říše v pojetí Imanuelitů“ pojednává o podobách a projevech milenialismu v nových náboženských hnutích, křesťanství i nacionálním socialismu. Obsahuje typologii milenialismu a soustředí se na typ progresivního milenialismu. Práce se zaměřuje na náboženské hnutí Grálu a jeho srovnání s hnutím Imanuelitů, které vzniklo v České republice počátkem 90. let. Hlavní aspekt práce je kladen na komparaci pojetí Tisícileté říše v hnutí Grálu a hnutí Imanuelitů. Dále se zaměřuje na historii obou hnutí a průběh vzniku knih Ve světle Pravdy a Syn Člověka.

Annotation

Bachelor thesis „The Thousand Years Empire in the Concept of Imanuelites“ discusses forms and manifestations of millennialism in new religious movements, Christianity and National Socialism. It contains a typology of millennialism and concentrates on types of progressive millennialism . The thesis focuses on religious Grail Movement and its comparison with the Imanuelites movement, which originated in the Czech Republic in the early 90s . The main aspect of the thesis is to compare the millennial empire in the Grail Movement and the Imanuelites movement . It also focuses on the history of both movements and the progress of creation of the book Light of Truth and the Son of Man.

Klíčová slova

Milenialismus, Tisíciletá říše, hnutí Grálu, Imanuelité, Abd-ru-shin, Parsifal Imanuel, Zjevení Janovo, Syn člověka, Ve světle Pravdy, Jáchym z Fiore.

Keywords

Millennialism, the Thousand Years Empire, the Grail Movement, the Imanuelites, Parsifal Imanuel, The Book of Revelation, Syn cloveka, In the Light of Truth, Joachim of Fiore.

Obsah

Předmluva.....	2
Úvod	4
1. Vymezení pojmu milenialismus	6
1.2 Typologie milenialismu: Norman Cohn.....	7
1.3 Typologie milenialismu: Catherine Wessingerová	7
1.3.1 Katastrofický milenialismus	8
1.3.2 Progresivní milenialismus	8
2. Vybrané projevy milenialismu v dějinách.....	10
2.1 Pojetí milenianismu v křesťanské tradici	10
2.2 Jáchym z Fiore	12
2.3 Milenialismus v nacionálním socialismu	12
3. Nová náboženská hnutí	14
3.1 Hnutí Grálu	15
3.1.1 Literární činnost Oskara Bernhardta a vnik Ve světle Pravdy	16
3.1.2 Vývoj hnutí Grálu po druhé světové válce	18
3.1.3 Hnutí Grálu v ČR.....	19
3.2 Hnutí Imanuelitů	20
4. Ve Světle Pravdy vs. Syn Člověka.....	26
4.1 Syn Člověka	26
4.2 Ve Světle Pravdy	27
4.3 Komparace představ Tisícileté říše v dílech Ve Světle Pravdy a Syn Člověka	27
Závěr	33

Předmluva

„*Co způsobilo, že nostalgie po zahradě Edenu změnila v naději na nový pozemský ráj (...)*“

Jean Delumenau - *Tisíc let štěstí*

Touha po lepším světě zřejmě lidstvo provází již od dob starověkého Egypta. Stále není nic dokonalé nebo zcela dle představ jednotlivců. To se pak právě někteří jednotlivci snaží napravit. Ve své bakalářské práci se zabývám osobami, které se o jakousi nápravu světa snažily. Oskar Ernst Bernhardt a Jan Dietrich Dvorský jsou osobnostmi, které se prostřednictvím svých následovatelů snažili změnit společnost a chod celého světa. Jelikož předpokládali, že musí přijít konec původního lidstva, které by se mělo na tento konec připravit, aby ve světě novém se mohli snáze orientovat a začít žít zcela nový život.

Nejtěžším úkolem při zpracovávání práce bylo vymezit, jaké informace z bohaté škály zdrojů by měly být zahrnuty, aby vytvořily celistvý obraz o pojetí milenialismu, představě Tisícileté říše v hnutí Grálu a dále pak v hnutí Imanuelitů. Jak trefně během přínosných konzultací podotkl doc. Vojtíšek: „*není problém poslintat klidně i 100 stránek textu, jde však o závěr a ucelenost.*“ Z těchto důvodů se například nezmiňuji o milenialismu v jiných náboženských tradicích kromě křesťanství, neboť právě křesťanství a hlavně spis *Zjevení Janovo* bylo velkou inspirací pro Oskara Bernhardta při vytváření přednášek, které jsou následovně obsaženy *Ve světle Pravdy*.¹ Ve své práci ve většině případů odkazuji hlavně na publikace a články doc. Vojtíška, neboť právě on jako jeden z mála religionistů pokryl hnutí Imanuelitů. O samotné teorii milenialismu vycházím ze stěžejní publikace týkající se tohoto fenoménu. Jedná se o sborník Catherine Wessingerové *Millennialism (2011)*.

Čtenáři by se mohlo zdát, že větší prostor práce je věnován hnutí Grálu oproti hnutí Imanuelitů. Zde musím podotknout, že k tématu hnutí Grálu je více informací vzhledem k délce trvání hnutí, jeho vývoji a dostupnosti zdrojů. Zatímco hnutí Imanuelitů, vzniklé v domácím prostředí, je pokryta převážně doc. Vojtíškem a trvalo podstatně kratší dobu.

Ve své práci využívám tzv. harvardskou citační normu, která by čtenáři měla usnadnit orientaci v textu a přehledně ukazuje zdroje, ze kterých vycházím.

Pro zpřesnění, případně pokud nebyl možný přesný překlad z cizojazyčné literatury, uvádím v poznámkovém aparátu původní znění originálního textu. Dále poznámky využívám pro zpřesnění pojmů, odkazy on-line zdrojů a odkazy v mé práci.

¹ Více o vzniku a vývoji *Ve světle Pravdy* v kapitole 3.1.1

Kurzívou jsou v textu vyznačeny stěžejní pojmy, názvy a přímé citace.

Hlavním cílem mé práce je uchopení pojetí Tisícileté říše v hnutí Imanuelitů. A nejen to. Ráda bych zachytila, na kolik se Jan Dvorský při psaní knihy *Syn Člověka* nechal inspirovat v hnutí Grálu. Má pozornost se soustředí hlavně na mileniální prvky v díle *Ve světle Pravdy*. Ráda bych srovnala, na kolik si jsou podobné a zároveň, v čem se rozcházejí myšlenky Parsifala Imanuela a Abd-ru-shina v mileniálním očekávání. K porovnání využívám vybraných přímých citací z každého díla, abych mohla ilustrovat myšlenky a představy hlavních představitelů hnutí.

Úvod

Není tomu tak dávno, kdy se světem prohnal fenomén konce světa v roce 2012 vypočítaného dle mayského kalendáře a s ním spojené apokalyptické myšlenky. O údajném blížícím se konci světa psala světová média, k tématu byly vydány četné knižní publikace a s tříletým předstihem natočen katastrofický film *2012*.² Zkrátka byl koncept konce světa vytěžen na maximum. I v prostředí akademickém vznikla nejedna publikace zabývající se právě lidskou fascinací rokem 2012. Americký antropolog a významný odborník na tematiku Mayů Michael D. Coe například v roce 1966 stanovil konec světa na 24. prosince roku 2011, ve své další publikaci na 11. 1. 2013 a k tomuto výpočtům se právě v roce 2011 kriticky vrací v publikaci *2012: Decoding the Counterculture Apocalypse*.³

V českém prostředí vyšla v roce 2011 publikace od Zuzany Kostíkové, která k fenoménu vyjadřuje výrazně kriticky. „*Způsob, jakým předpovědi o konci světa zachvátily současnou euroatlantickou civilizaci, je v kontextu moderní doby naprosto bezprecedentní. Primitivně katastrofické předpovědi jsou jakýsi pomyslný kanál, kam současná přetechvizovaná urbánní kultura svádí pochybnosti o sobě samé*“ (Kostíková 2011, 9-12).

Celá představa o konci světa v roce 2012 má svůj původ v hnutí New Age, avšak mezi zastánci této představy byli i lidé, kteří s hnutím neměli nic společného. Právě s rozšířením fenoménu se počáteční progresivní milenialismus, který je typický pro hnutí New Age, byl zředěn prvky katastrofického milenialismu⁴ (Vojtíšek 2013, 7). Rozdělení katastrofického a progresivního milenialismu má na svědomí Catherine Wessingerová, k jejíž typologii se vrátíme v následující kapitole.

S obdobnými očekáváními jsme se mohli také setkat na přelomu tisíciletí. Fenomén spojený s koncem světa v roce 2000 dostal označení Y2K. Vzhledem k tomu, že milenialismus pochází z latinského tisíciletí, *v pravém slova smyslu není čekání na rok 1000 nebo 2000, nýbrž čekání na tisíciletí pozemského štěstí* (Delumeau 2010, 11)“.

Právě čekání na tisícileté štěstí provází lidské dějiny již od dob starého Egypta. A na myšlenku spásy světa postavilo své nejedno nové náboženské hnutí. Ve své práci se zaměřím na hnutí Imanuelitů, které vzniklo v 90. letech na území České republiky. Za jeho vznikem stojí Jan Dvorský, který je

² 2012 [film]. Režie Roland EMMERICH. USA, Columbia Pictures, 2009.

³ *první výpočet - Michael D. Coe - první edice The Maya 1966 (London: Thames & Hudson)*

⁴ Přeloženo z: „*In this way, the initial progressive millennialism typical for the New Age Movement had been diluted by a number of elements of catastrophic millennialism in the course of time before December 21, 2012.*“

také autorem knihy *Syn člověka*, v níž shrnuje hlavní učení svého hnutí. Jelikož byl Jan Dietrich Dvorský alias Parsifal Imanuel ovlivněn dílem *Ve světle Pravdy*, pokusím se srovnat představy Tisícileté říše v těchto stěžejních dílech pro obě hnutí. Hnutí Imanuelitů jsem si také vybrala z důvodu specifčnosti hnutí v českém prostředí.

I když je hnutí Grálu svým dosahem překračuje hranice Evropy, neboť jeho příslušníky najdeme v Austrálii, na Novém Zélandu nebo v Kanadě, jeho výzkumu je ve světovém bádání věnováno málo prostoru (Vojtíšek 2006, 61).

Vzhledem k rozmezí bakalářské práce je úvodní typologie a teorie milenialismu zkrácená a věnuje se základnímu členění dle Catherine Wessingerové a Normana Cohna. Na širší koncept odkazují v příslušné literatuře.

1. Vymezení pojmu milenialismus

V nejobecnější rovině definuje doc. Votíšek milenialismus jako „*uměle vytvořený pojem, určený pro popis a výklad určitého typu přesvědčení o budoucnosti*“ (Votíšek 2012, 7). Samotný výraz milenialismus vychází z latinského *milénium* neboli tisíciletí. Můžeme se také setkat s pojmem *chiliasmus*, jež pochází z řeckého *chilioi* neboli *tisíc* a znamená víru v příchod milénia (Weber 1999, 148).

Jednou z představ, jak by takový konec světa mohl vypadat, je představa Tisícileté říše (nebo Tisíciletého království)⁵ - pojmu převzatého z biblického spisu Zjevení Janovo. Hlavní představou mileniálního království nebo mileniální říše je prostor zbavený *zla*.⁶ Dle vymezení slovníkového hesla prof. Novotného se „*sice nejedná o přímo biblický výraz, ale byl v církevních dějinách vytvořen na podkladě Janova zjevení Zj 20, 1-10*.⁷ Kniha Zjevení obsahuje jedinou zmínku o milenialismu v celé Bibli.

Je třeba si též oddělit pojem milenialismu s pojmem apokalyptika, neboť tyto pojmy mohou být zaměňované. Apokalypsou nazýváme katastrofický milenialismus. Nemůžeme proto pojmy vnímat jako synonyma. Tento rozdíl trefně vysvětluje Weber „*Jestliže tedy apokalyptika se zabývá soudy, účtováním a konci, chiliasmus (mileniarismus) se zabývá novými začátky – obnovou a obrodou*“ (Weber 1999, 33).

Definicí pojmu milenialismus se nabízí několik. My se však zaměříme na vymezení pojmu a následně typologii Normana Cohna a Catherine Wessingerové.

⁵ V anglických publikacích se jedná o pojem Thousand Year Reign

⁶ Říčan (2007, 105) uvádí, že: „*Náboženství je zpravidla - mimo jiné - pokusem řešit problém zla. (...) Zaprvé hledá odpověď na otázky typu proč zlo existuje, odkud se vzalo a jak bude překonáno a druhý aspekt problému zla spočívá v otázce, jak se s ním vypořádat, jak mu uniknout a jak je přemáhat.*“ Čemuž se následně budeme věnovat v kapitolách o hnutí Imanuelitů a hnutí Grálu.

⁷ Biblický slovník Adolfa Novotného je dostupný on-line [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: http://lide.cb.cz/pavel.mosner/bib_slovník_novotny.htm

1.2 Typologie milenialismu: Norman Cohn

Norman Cohn na poli zkoumání milenialistických hnutí byl jeden z prvních (ještě v roce 1970 po reedici jeho vydání z roku 1957 byla jeho kniha jediná zabývající se otázkami milenialismu), dle jeho vymezení milenialistická sekta nebo hnutí si představuje spásu jako:

- 1) kolektivní
- 2) pozemská ve smyslu uskutečnění na této zemi a nikoli na nebesích nebo v jiném prostoru mimo ni; její uskutečnění je očekáváno jako
- 3) bezprostřední, a to jak ve smyslu „brzká“, tak ve smyslu „náhlá“; mileniální spása je podle Cohna dále
- 4) totální, což znamená naprostou transformaci, a nikoli jen částečné zlepšování; a je
- 5) zázračná, tedy uskutečněná nadpřirozenými činiteli anebo alespoň jejich pomocí (Cohn 1970: 15).⁸

Norman Cohn se ve svém stěžejním díle pro výzkum milenialismu *The Pursuit of the Millennium* vymezuje „*Milenialismus je proces, během kterého se tradiční představy o nadcházejícím zlatém věku nebo mesiášském království se v určitých případech stalo masovou dezorientací a obavou. Stal se ideologií hlavně anarchických hnutí*“ (Cohn 1961, v).

Hlavním přínosem Normana Cohna ke studiu milenialismu je jeho prvenství v tomto oboru. Cohn se pak ve své práci pak spojuje chiliastické myšlenky hlavně s násilnými projevy nových náboženských hnutí. Byť je pro studium milenialismu publikace Honba za milénium s podtitulem revoluční milenialisté s mystiční anarchisté ve středověku⁹ z roku 1957 zcela zásadní, nahlíží Cohn na mileniální hnutí poněkud stereotypně (Biernot 2012, 26).

1.3 Typologie milenialismu: Catherine Wessingerová

Jak jsme se již zmínili v úvodu, za jednou z typologií milenialismu stojí americká historička Catherine Wessingerová. Podle ní je milenialismus „*víra v bezprostřední blízky přechod do kolektivní spásy, v*

⁸ překlad převzat z Vojtíšek in Biernot 2012: 7

⁹ v originále: *The Pursuit of the Millennium. Revolutionary Millenarians and Mystical Anarchists of the Middle Ages* (vydáno 1957, reedice 1970)

níž věrní budou prožívat blaho a nepříjemná omezení lidských poměrů budou odstraněna“ (Wessinger 2011, 720).¹⁰

Jejím hlavním přínosem pro studium milenialismu je jedna z nejdůležitějších typologií - koncepce progresivního a katastrofického milenialismu. Wessingerová se odpoutala od pojmů, které by měly konotace s křesťanským termínem premilenialismus, neboť pak by odkazoval k druhému příchodu Ježíše Krista (Wessinger 2011, 15).

1.3.1 Katastrofický milenialismus

Hnutí, která mohou být zahrnutá do koncepce katastrofického milenialismu předpokládají, „že stavu všestranného blaha bude předcházet negativní vývoj lidského společenství“ (Vojtíšek 2012, 9). Předpokládají, že před všestranným blahem musí dojít ke katastrofě, která bude sloužit jako prostředek nápravy (očisty) (ibid.).

Katastrofický milenialismus je spojován s pesimistickým pohledem na společnost, historii a celkově na veškeré lidstvo. Právě lidé, kteří jsou považováni za hlavní příčinu zla na zemi, musí být násilně odstraněni, aby mohlo dojít k proměně světa v mileniální království. Tento pohled na milenialismus se vyznačuje radikálním dualismem, kdy proti sobě staví dobro a zlo, což bychom mohli chápat jako vymezení „my“ proti zbytku celé společnosti (Wessinger 2011, 718).

Důležitým prvkem katastrofického milenianismu je, že negativní vývoj je očekáván v blízké budoucnosti a všichni, kdo jsou vystaveni mileniální předpovědi jsou postaveni před naléhavou volbu. Těm, kteří zklamou, bude navždy odepřen vstup do nového světa, který se nachází opravdu blízko, těsně před očistnou katastrofou. Oproti tomu ti, kteří přijmou mileniální slib, musí být připraveni jednat podle své volby. Musíme však mít na paměti, že mezi vírou v katastrofický konec světa a jednáním dle své víry, nemusí být přímé spojení (Gallagher 2011, 27-29).

1.3.2 Progresivní milenialismus

„Progresivní milenialismu naopak předpokládá, že část lidského společenství působí pozitivně.“ Naopak předpokládají, že změnu mohou ovlivnit ještě nyní. Tím, že spolupracují s *transcendentním činitelem*, mohou se přičinit o vznik všestranného blaha (Vojtíšek 2012, 9).

Příznivci progresivního milenialismu očekávají, že společnost na zemi bude očištěna a zdokonalena. Aby tohoto cíle bylo dosaženo (aby se dosáhlo ideální společnosti) progresivní milenialisté učí, že

¹⁰ překlad z originálu v Biernot, 2012: 7

lidstvo musí spolupracovat nadpřirozenou silou - jako je např. Bůh nebo jiná božstva, případně s politickým systémem jako třeba nacismem nebo socialismem.¹¹

Wessingerová také podotýká, že některá milenialistická hnutí se v průběhu vývoje posouvají od katastrofického k progresivnímu milenialismu (Ashcraft 2011, 44).

Obdobou pojmu progresivní milenialismus je v křesťanském prostředí postmilenialismus. Postmilenialisté věří, že se Kristus na zemi vrátí po příchodu milénia. Jejich oponenty byli premilenialisté, kteří naopak věřili, že Kristus přijde naopak před miléniem.

Díky vymezení milenialismu dle Normana Cohna, je milenialismus často spojován s neprivelegovanými vrstvami společnosti. Můžeme tak tvrdit v případě katastrofického milenialismu. Tento zobecňující fakt opomíná, že právě příslušníci progresivního milenialismu jsou většinou vysokoškolské vzdělání lidé s dobrým postavením ve společnosti.

I když by se mohlo zdát, že se jedná o dvě zcela rozdílné kategorie, pod které určité hnutí, není tomu tak. V samotných hnutích může např. následkem úmrtí hlavní charismatické osoby nebo rozkolu dojít k posunutí od katastrofického milenialismu k progresivnímu či naopak.

¹¹ Milenialismus v nacionalistickém socialismu je dále rozveden v kapitole 2.3

2. Vybrané projevy milenialismu v dějinách

„Podstatné je, že i přes to, že většina apokalyptických předpovědí v dějinách selhala, nese v sobě každá z nich nesmrtelné poselství o ideálním světě, který na nás čeká, který bychom mohli mít nebo který jsme si nedokázali vystavět“ (Kostičová 2011, 219).

V této kapitole se pokusím vymezit pojem milenialismu v rámci křesťanské tradice. Dále nastíním pohled Jáchyma z Fiore, jakožto významné postavy, která změnila pohled na Zjevení Janovo a následně na několika příkladech uvedu přístup k milenialismu v křesťanské tradici. Nakonec se v této kapitole zmíním o Tisícileté říši z pohledu národně-socialistického státu. Aby nedošlo k matení čtenáře, milenialistická hnutí a pojetí milenialismu jako takého se vyskytuje i v jiných náboženských tradicích. Krátce se zmíním o pojetí milenialismu v judaismu, ze kterého pak následně vychází pojetí křesťanské.

2.1 Pojetí milenianismu v křesťanské tradici

Raní křesťané věřili v druhý příchod mesiáše Ježíše Krista a tím i konec světa ještě za svého života. Oproti židovskému pojetí milenialismu, kdy účelem apokalyptických prvků v židovských dílech bylo ukázat, co by se stalo po neuposlechnutí příkazů od Boha, křesťanská tradice slibuje lepší budoucnost (Barrett 2013, 20-21). Všeobecně je křesťanský milenialismus jen jedním z pojetí křesťanské eschatologie (Cohn 1970, 10).

V křesťanském prostředí milenianismus není jen víra v příchod mesiáše nebo Ježíše Krista, ale specifická víra v událost trvající tisíc let. Zde se stojí za to zmínit o *typologii milenialismu dle lokalizace milénia* (Lukeš 2012, 84). Jedná se v nejzákladnější rovině o rozdělení na premilenialismus a postmilenialismus.¹²

Když teorii zjednodušíme, postmilenianisté věří v návrat Krista až po tisíciletém období míru, zatímco premilenialisté věří v příchod Krista před nastolením míru, neboť právě Kristus zde vytvoří království na zemi a bude mu vládnout po tisíc let (Barrett 2013, 20-21).

¹² srov. Wessinger 2011: 5, kdy tato typologie byla nahrazena výrazy katastrofický a progresivní milenialismus

Premileniastické systémy „staví na tom, že druhý příchod Ježíše Krista předchází jeho tisíciletému panování, během něhož je Kristus ‚fyzicky‘ přítomen“ (Lukeš 2012, 84).¹³ Tento typ milenialismu zahrnuje pesimistický pohled na společnost a lidské bytosti.

Postmilenialisté věří, že pokud budou jednat dle Boží vůle, mohou vybudovat Boží království zde na zemi a pak se vrátí Ježíš Kristus. Tato perspektiva zahrnuje optimistický pohled na lidskou společnost, která by prostřednictvím božského průvodce byla schopna pokračovat kupředu a byla by schopna se zlepšit natolik, že utrpení bude odstraněno (Wessinger 2011, 5).

Jak jsme již v předchozí kapitole naznačili, výraz milenialismus vychází z křesťanského prostředí, proto je vhodné se alespoň v krátkosti zmínit o stěžejním díle apokalyptické literatury Zjevení Janovo, kde je poprvé užito výrazu *Tisíciletá říše*. V této kapitole se budu snažit zkráceně pojmout, z jakých prvků vychází pojetí Tisícileté říše v křesťanském prostředí.

Autor knihy Zjevení, jedné z mnohých apokalyptických knih, které se v době raného křesťanství vznikly, se inspiroval Ezechielem a Danielem. Jeho představy a symbolické výjevy dávají naději svým čtenářům v lepší budoucnost (ibid.). Křesťanský úhel pohledu na svět zmírňuje všudypřítomný pesimismus, neboť v křesťanském pojetí svět, ve kterém žijeme, není pravým domovem a křesťan věří, že existuje lepší svět, do kterého patří.

Sama křesťanská církev je založená na proroctví.

Nejdříve je nutno říci, že víra v mesiášskou vládu přišla do křesťanství již ze židovského prostředí a následně se zakořenila v křesťanském prostředí díky spisu Zjevení Janovo v knize Nového zákona.

Dle Delumeau můžeme u milenarismu¹⁴ z hlediska křesťanských dějin rozlišit dva rozdílné prvky. Na jedné straně je založen na víře v příchod „království“, které nastolí takové podmínky života, jaké existovaly před prvotním hříchem, na straně druhé pak tvrdí, že Spasitel se již zjevil a my nyní očekáváme jeho návrat (Delumeau 2010, 18).

„V rámci křesťanství je třeba milenarismus označit jako víru v budoucí vládu Krista a jeho vyvolených na zemi. Tato vláda má trvat tisíc let, ať už to vnímáme doslovně nebo symbolicky“ (Delumeau 2010, 18).

¹³ Lukeš dále premilenialismus dělí na premilenialismus historické školy, historický premilenialismus a dispenzacionalistický milenialismus (Lukeš 2012, 84-88).

¹⁴ V publikaci Tisíc let štěstí je místo milenianismu použit překlad milenarismus. Jedná se o synonyma a všechny uvedené výrazy jsou zaměnitelné. Mezi etymologicky obdobně pojmy patří „chiliasmus“, „milenarianismus“ nebo „mileniarismus“ (Biernot, 2012: 17).

2.2 Jáchym z Fiore

Jáchym z Fiore je jedním z otců progresivního milenialismu na západě, avšak znaky progresivního milenialismu se objevují po celém světě (Wessinger 2011, 5).

Po té, kdy Augustin zkritizoval milenalistická očekávání, započal tímto dlouhé období amilenialismu¹⁵ neboli víra, že žádné milénium po druhém příchodu Krista nenastane.

Jednou z výjimek amilenialistického přístupu římských katolíků je Jáchym z Fiore.

Jáchym věřil, že Bůh mu posílá vize, o které ho vybízí k psaní historie se silným mileniálním podtextem. Wessingerová o Jáchymovi píše jako o otci progresivního milenialismu na západě (Wessinger 2011, 5), Michael Ashcraft vymezuje Jáchymovo typ milenialismu jako proto-progresivní. Jeho víra vycházela z interpretace (Ashcraft 2011, 45).

Jáchym není mesianista, neboť na horizontu nevidí nového mesiáše. Není také milenaristou v přísném slova smyslu, protože nikdy nedokazoval, že vláda Ducha svátého potrvá tisíc let, avšak konec současného světa kladl do roku 1260 (Weber 1999, 39).

Jáchym odvozuje svůj propočít generací od Matoušova evangelia, kde se hovoří o čtyřiceti dvou generacích, od Abrahama po Krista.

„ Dila, o něž se všichni chiliasté opírali, byla napsána nebo přepsána ve skutečně strašlivých dobách – Danielovo proroctví v době pronásledování Židů za Antiocha Epifana, Ezrovo po zničení chrámu, Janovo za Nera, Domitiana nebo Vespasiana – a proto zcela přirozeně odrážejí představy o zásahu shůry, který přinese odplatu i odměnu“ (Weber 1999, 149).

Milenialismus v judaismu je spojen s mesianistickou tradicí. Jedním ze zástupců apokalyptické apokalypsy v judaismu je kniha Daniel. Apokalyptické prvky jsou předně až ve druhé části knihy v kapitolách 7-12 (Bierot 2012: 46).

2.3 Milenialismus v nacionálním socialismu

Milenialismus je významným aspektem nejen v náboženských systémech, jak jsme si uvedli v předchozích podkapitolách, je to také součástí dalších vědních oblastí. Kromě sociologie (přesněji sociologie náboženství), která apokalyptické myšlenky připisuje krizi ve společnosti, si milenialistických prvků můžeme všimnout i v politických systémech.

¹⁵ „Někdy jsou zastánci tohoto směru označováni jako nonmilenialisté“ (Lukeš 2012, 89).

Ve 30. letech 20. století Eric Voegelin viděl pseudo-náboženské impulsy v nacionálním socialismu, fašismu a komunismu. Následně tyto impulsy označil jednotným výrazem „politická náboženství“. I další vědci Gamm, Viereck, Heer a další našli náboženské prvky v nacistické rétorice a symbolice. Robert Wistrich si všímá v nacistických projevech apokalyptický tón, jehož hlavní složkou je nacistický antisemitismus. Prohra v první světové válce ukončila Druhou republiku, která byla vytvořena výmarskými válkami. V podstatě ihned mnozí Němci začali opět snít o Třetí říši,¹⁶ která by tu druhou nahradila (Redles 2011, 529-532).

V sociologii náboženství se milenialismus ujal „*ve smyslu očekávání brzké zásadní transformace lidského společenství či celého světa za pomoci napřirozených sil, v méně obvyklém případě pak o schopnosti sebetranscendence přítomné v samotné imanentní skutečnosti*“ (Biernot 2012: 39).

Milenialismus není pojmem z prostředí religionistického nebo nepatří jen ke studiu nových náboženských hnutí. Je to fenomén, který se týká i oborů jako je sociologie nebo dokonce i politologie. Tisíciletá říše má sice původ v křesťanství, často je však také spojována s nacistickým Německem.

Milenialismus odráží momentální náladu ve společnosti. Je zajímavé, že např. *Danielovo proroctví bylo napsáno v době pronásledování Židů za Antiocha Epifana, Ezrovo po zničení Chrámu, Janovo za Nera, Domitiana nebo Vespasiana* (Weber 1999, 149).

¹⁶ Tisíciletá říše – tento pojem můžeme přeložit jako království nebo impérium.

3. Nová náboženská hnutí

Než se zaměříme na hnutí Grálu a následně na hnutí Imanuelitů, měli bychom vymežit, co vlastně nové náboženské hnutí je. Fenomén sekty¹⁷ nebo nového náboženského hnutí je fascinujícím prvkem společnosti, kterou se zabývali nejedni sociologové či religionisté. Setkáváme se však s několika názory na tento fenomén. Někteří badatelé vnímají hnutí jako něco zcela negativního, ba dokonce deviantního, jiní jsou však fascinováni, jak si člověk vykládá náboženské skutečnosti a na kolik je člověk schopen se přizpůsobit případně se jim zcela podřídít a omezit svůj dočasný život.

Náboženská hnutí se setkávají s kritikou hlavně tam, kde se jejich učení neshoduje s učením hlavní tradice v dané lokalitě. Zajímavým prvkem náboženských hnutí je jejich vnímání napříč kontinenty. Zatímco se v např. v USA může hnutí považovat za již denominovanou součást společnosti, v jiné zemi se může být toto hnutí považováno za nebezpečnou sektu. Jedná se tedy o úhel pohledu a vnímání společnosti, ve které se hnutí vyskytuje (Cowan 2013, 11).

V nejobecnější rovině vymezují Cowan a Bromley nová náboženství nebo nová náboženská hnutí jako „*obtížně uchopitelný soubor sociálních jevů a organizací*“ (Cowan 2013, 16). Dle doc. Vojtíška je nové náboženské hnutí „*ideálním typem,¹⁸ který slouží k výkladu postavení určitých náboženských institucí ve společnosti, k výkladům dynamiky uvnitř těchto institucí i k výkladu jejich interakce s okolím*“ (Vojtíšek 2009, 35-36). Dle tohoto vymezení s pojmem nakládám i v průběhu mé práce.

I když, jak píše Říčan, by se na první pohled mohlo zdát, že pojem nové náboženské hnutí působí kuriózně, neboť přeci každé hnutí bylo někdy jednou nové, uvádí 2 důvody, proč má tento pojem

¹⁷ Nová náboženská hnutí mohou být z důvodu kritického postoje k většinové společnosti vnímána jako něco negativního. „*Jedním z výrazů tohoto negativního vztahu je slovo sekta, jehož pomocí se příslušník většinové společnosti distancuje od nového náboženského hnutí a jímž vyjadřuje, že duchovní život v tomto hnutí považuje za nenormální, anebo dokonce za nebezpečný*“ (Vojtíšek 2009, 7).

Pojem sekta v sobě nese pejorativní konotaci, proto je v badatelské sféře lepší užívat slovního spojení „nová náboženská hnutí“. Negativní obraz sekt se ve společnosti ujal mimo jiné díky způsobu referování o náboženských hnutích v médiích. S pojmem jsou často asociovány činnosti jako je „vymývání mozku“ nebo „ovládání mysli“, což jsou velmi zavádějící termíny (Cowan 2013, 11-12). „*Mediální obraz libovolného tématu se řídí v první řadě principem negativity – což v praxi znamená, že jen lidské neštěstí prodává*“ (Cowan 2013, 13). Tudíž v této práci také užívám s pojmu nová náboženská hnutí. Tyto informace uvádím v poznámce pod čarou, neboť téma medií a jejich chování k menšinovým skupinám není stěžejní pro tuto práci. Také ještě např. existuje zjednodušené tvrzení, že „*sekta je záležitostí jedné generace*“ (Říčan 2007, 279-280).

¹⁸ Autorem pojmu a teorie ideálních typů je Max Weber (viz. Weber, 1998).

dobrý smysl, „*a to sociologicky i psychologicky*“: 1) Aby se nové hnutí stalo viditelným a uchytlo se „*na trhu náboženství a spiritualit, musí splňovat určitá kritéria.*“ 2) Nové hnutí, které se již uchytlo „*tenduje v důsledku faktorů individuálně a sociálně psychologických i z důvodů spíše sociologických k charakteristickému vývoji, do značné míry od hnutí k hnutí podobnému*“ (Říčan 2007, 273).

„*Jedním ze znaků nového hnutí je vysoká angažovanost jejích členů. Ti se snaží vytvořit pospolitost, která se snaží odlišit a vymezit od svého okolí. Tímto je skupina okolím vnímaná jako deviantní, která se vymyká společnosti*“ (ibid., 278). O tom, jaké angažovanosti mohou dosahovat členové náboženských hnutí, si ukážeme na příkladu hnutí Imanuelitů.

3.1 Hnutí Grálu

K vzniku hnutí Grálu se váže několik faktorů, které nastolily vhodné období pro vznik nového náboženského hnutí. V první polovině 20. století byly německy mluvící země ovlivněny německým romantismem 19. století. Právě součástí romantismu byly esoterické tradice a společnosti. Dále si musíme uvědomit, v jaké situaci se po první světové válce ocitly státy jako Německo a Rakousko - země, které byly poníženy a ekonomicky zničené (Vojtíšek 2006, 62).

Právě v tomto období vzniká mileniální hnutí Grálu, které založil Oskar Ernst Bernhardt. Mezi zakládající členy patřili německy mluvící Evropané, kteří si přáli vidět Němce ve vedoucí pozici nad všemi národy. Avšak když se jim svět nepodařilo ovládnout vojensky, chtěli svět dobýt spirituálně. Nakonec nejenom německy mluvící státy zažily rozčarování z první světové války. Evropané například byli zklamaní, jakou roli během války sehrála římsko-katolická církev. Právě tím, že byli někteří Němci a Rakušané odcizeni od své vlastní církve, byla pro ně představa spásy prostřednictvím hnutí Grálu velmi přitažlivá (ibid.).

Zakladatel hnutí Oskar Bernhardt jako podnikatel hodně cestoval a ze svých cest vydával eseje a dramata. Jak si později ukážeme, byl skutku nadaným literátem. V jeho životě došlo k zásadnímu zlomu pravděpodobně během pobytu na ostrově Man v letech 1915 – 1919, kde byl jako německý občan na britském území během první světové války internován. Právě tady nejspíše vznikly první myšlenky na založení nového hnutí. Ke klíčovému okamžiku došlo v době, když Oskarovi bylo 40 let. Po návratu do Německa v roce 1919 se o pět let později, v roce 1924 rozvedl se svou první

manželkou Marthou a oženil se s Marií Kauffer. V této době začal vystupovat pod jménem Abdrushin, což podle příslušníků hnutí Grálu má znamenat v překladu z arabštiny „Syn Světla“.¹⁹

„V roce 1929 se Oskar Bernhardt oznámil svůj božský původ a prohlásil se za mesiáše a Syna Člověka, který bude soudit lidstvo a který nastolí tisíciletou říši (Vojtíšek 2004: 180).

Pod tímto pseudonymem přednášel a psal do časopisů vydávaných svými stoupenci.

3.1.1 Literární činnost Oskara Bernhardta a vznik *Ve světle Pravdy*

Oskar Bernhardt hlavně vynikal v publikační činnosti. To byl jeden z kroků, kterými započal hnutí.

První náboženské texty vycházeli v Bernhardově nakladatelství v periodicky vydávaném časopise *Listy Grálu (Gralsblätter)*, které vycházejí po dobu tří let v letech 1923-1926. Na konci roku 1926 byl časopis nahrazen dalším periodikem *Volání (Der Ruf)*.

O několik let později byl v roce 1926 obsah časopisů sebrán do prvního vydání *Ve světle Pravdy*.

V roce 1931 pak vyšla rozšířená verze *Ve světle Pravdy (Im Lichte der Wahrheit)*. Druhé vydání obsahovalo 91 esejů a zahrnovalo veškeré přednášky, které byly součástí předchozího výtisku a původně vycházely v *Listech Grálu* a *Volání* doplněné o několik nových. Vydání také obsahovalo *Závěr*, „*kteřý potvrzoval dovršení transformace Abd-ru-shina na Syna Člověka, jménem Imanuel*“ (Vojtíšek 2006, 64). Prohlášení pak bylo zakončeno výzvou celému lidstvu, aby se probudili z jejich duchovního spánku (ibid.).

V průběhu let byla tato „nová bible“ pro příznivce hnutí Grálu postupně upravována a dodnes zůstává základem jejich učení. Po posledních úpravách vydání obsahuje 168 přednášek. Dále pak z korespondence se čtenáři z let 1924 - 1937 vznikla kniha *Odpověď na otázky*.

Ke konci 20. let Bernhardtovo hnutí mělo již několik tisíc následovníků. Většinou z Německa, Rakouska, Švýcarska a Čech.

Sám Bernhard byl proti jakékoliv náboženské organizaci, pouze přednášel na setkáních, i když vítal studijní kroužky, které se věnovaly samostatnému duchovnímu rozvoji. Po vzniku osady Grálu se

¹⁹ Abd-ru-shin dle arabistů vlastně nic takového neznamená (VOJTÍŠEK, Zdeněk. Hnutí Grálu: synové Člověka. *Svět historie* [online]. 2009, , 72-74 [cit. 2016-05-09]. DOI: [http://www.zvojtisek.cz/dokumenty/clanky/hnuti_gralu_\(09_2007\).pdf](http://www.zvojtisek.cz/dokumenty/clanky/hnuti_gralu_(09_2007).pdf)).

však hnutí centralizovalo. Konaly se zde tři slavnosti ročně, během kterých se prováděl i obřad zpečetění. Tímto *se zpečetěný stává hnutím Grálu a nositelem stříbrného kříže* (Vojtíšek 2004, 182).

Hnutí velmi rychle nabralo na popularitě, což umožnilo v roce 1928 založení osady Grálu v tyrolském Vomperbergu jako centrum nastupující tisícileté říše. Tímto se vznik hnutí Grálu datuje právě do roku 1928.

Po založení sídla se Bernhardt a další příslušníci hnutí začali osadu rozšiřovat. Stavěli nové domy, lanovku a dočasné stany pro festivalové slavnosti. V plánech bylo postavit hrad Grálu z bílého mramoru, který měl pojmout až 12 000 lidí (Vojtíšek 2006, 62-63). První konvertity vedla víra v to, že tisícileté království je blízko. „*Hnutí Grálu na základě předpovědí Abd-ru-shina předpokládalo a již očekávalo konec světa a příchod Tisícileté říše v polovině 30. let 20. století*“ (Vojtíšek 2009, 228).

Po roce 1930 Bernhardt ukončuje vydávání měsíčníku *Volání* po usazení hnutí ve Vomperbergu, kde preferoval osobní komunikaci se skupinou.²⁰ Ve své publikační činnosti však vůbec nepolevoval. Svě poslední vydání doplňuje o další přednášky a publikuje je v podobě *Nachklänge zur Gralsbotschaft von Abdruschin*. V letech 1934 a 1935 vydává přednášky 60 - 97.

Zlom vydavatelské činnosti přichází v roce 1936, kdy Bernhardtovi byl konfiskován majetek a to včetně vydavatelského domu *Der Ruf*. Oscar si však dokáže poradit i s takovou situací. Svůj vydavatelský dům přesouvá do Švýcarska, kde vzniká pod názvem Hlas (*Die Stimme*) a pod stejnojmenným titulem vychází 12 dílů stejnojmenného měsíčníku. Při této příležitosti si Bernhard změnil své jméno z Abdrushin na Abd-ru-shin, aby působilo více „arabsky“ (Vojtíšek 2006, 62-65).

Ve stejném roce, kdy si změnil jméno, se proti Bernhardtovi zvedla opozice, která se skládala převážně ze zakládajících členů. V březnu byl zatčen za porušování místních zákonů a zároveň vyšla najevo jeho tři předchozí zatčení z let 1901 a 1902²¹ hlavně kvůli falšování dokumentů.

Po odhalení nekalých činností se hnutí začalo rozpadat. Jeho 24 nejbližších následovatelů spolu s dalšími 144 tisíci lidí opustili skupinu. Projekt ve Voperbergu spolu s hradem Grálu.

Po odchodu většiny příslušníků, Bernhardt vinil právě je za celou vzniklou situaci. Během důležitého setkání v červenci 1936 Bernhardt naznačil, že soudný den právě začal a jeden z následovatelů, Josef

²⁰ Přednášky očíslované 1-59 z období fungování osady ve Vomperbergu byly vydány vydavatelským domem *Der Ruf* a rozeslány pouze předplatitelům (Vojtíšek 2006, 64).

²¹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Hnutí Grálu: synové Člověka. *Svět historie* [online]. 2009, , 72-74 [cit. 2016-05-09]. DOI: [http://www.zvojtisek.cz/dokumenty/clanky/hnuti_gralu_\(09_2007\).pdf](http://www.zvojtisek.cz/dokumenty/clanky/hnuti_gralu_(09_2007).pdf).

Wagner, si výrok vyložil jako vyhlášení boje proti temnotě. Aby Bernhardt uklidnil publikum a schoval své mesiášská tvrzení, nechal v roce 1937 vyjmout *Závěr*²² ze všech neprodaných spisů.

V březnu 1938, ihned po okupaci Rakouska byly spisy hnutí Grálu zakázány, Bernhardt byl zatčen a do září držen ve vězení. V následujících letech žila celá jeho rodina v Německu pod dohledem policie. Vomperberg byl během války zabrán a využíván nacisty. Později zde byla vytvořena škola.

Po jeho zatčení byl v roce 1938 ukončen provoz vydavatelského domu Die Stimme. Většina přednášek, které Bernhardt napsal po roce 1931, byly vydány v poválečném vydání *Ve světle Pravdy*.

V roce 1938 došlo k zatčení Oskara Bernharda a zbytek života pak pod dohledem gestapa strávil v Krušných horách.

Podle Josefa Wagnera, jednoho, zdá se, nejvěrnějšího příslušníka hnutí, se Bernhardt na konci svých dní cítil osaměle a znechuceně. Bernhard zemřel nečekaně, aniž by přinesl poslední soud ani mileniální království pro své následovníky (Vojtíšek 2006, 60-64).

Jelikož se mileniální očekávání nesplnilo, hnutí se v roce 1938 téměř dospělo ke svému zániku. K obnovení došlo až po roce 1945, kdy mileniální naděje již nevyskytovaly a hnutí Tisíciletou říši již neočekává. Po smrti Abd-ru-shina se jeho ženě Marii Bernhardtové podařilo hnutí reorganizovat. V jeho rozvoji pokračovala i jejich dcera Irmingard Bernhardtová.

Hnutí Grálu po smrti Bernharda dokázalo překonat zklamání a nadále rostlo. Po smrti zakladatele a obnovení náboženské svobody v poválečné Evropě, hnutí Grálu překonalo zklamání tak, že nahradilo důraz na tisícileté království důrazem na individuální duchovní revoluci (Vojtíšek 2006, 61).

3.1.2 Vývoj hnutí Grálu po druhé světové válce

Po druhé světové válce vyšlo *Ve světle pravdy* ve čtyřech svazcích. Jedná se o vydání, které se dnes považuje za závazné a posvátné pro členy hnutí Grálu. Od roku 1950 byla kniha přeložena do 18 jazyků.²³ Vydání obsahuje 168 přednášek, z nichž 87 bylo otištěno ve vydání z roku 1931. Starší přednášky, které byly napsány před rokem 1931, jsou v polovině prvního svazku a ve svazku druhém. Zbytek obsahu tvoří přednášky napsané po roce 1931. Čtyři přednášky a *Závěr* z roku 1931 byly z posledního vydání vyjmuty. Důvod k vyjmutí je zřejmě stejný, jako tomu byl v roce 1937, „*kdy osoba*

²² „Bernhardt blames his followers for the failure. At an important feast on the Grail Mountain in July 1936, he draw his sword from its sheath, and pointed it at the mankind as the sign of beginning judgment.‘ One of his followers, Josef Wagner, took this as the declaration of war against the Darkness. In order to calm the public and hide his messianic claims, in 1937 Bernhardt ordered that the ‚Conclusion‘ be cut out of all unsold In the Light of Truth books“ (Vojtíšek 2006, 64).

²³ Podle oficiálních stránek [online]. [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://poselstvigralu.cz/nadace-poselstvi-gralu/>.

Abdrushina byla explicitně spojována s Mesiášem“ (Vojtíšek 2006, 65). A obsah vyjmutých se pak obsahem, vzhledem událostem během války se mohl zdát jako rasistický.

Čtvrtý svazek byl vydán zvláště pod názvem *Ermahnungen* (Napomenutí). Obsahuje 22 proslovů, které Bernhardt pronesl svému kruhu v letech 1934-1947. Obsahově se proslovy nijak neliší od toho, co již bylo napsáno ve třech předchozích svazcích.

Krátce po konci druhé světové války bylo Bernhardtově rodině dovoleno se vrátit zpátky do Vomperbergu. Bez manžela a nevlastního otce se rodina skládala z Bernhardtovy druhé manželky Marie a její tří dětí. Každý z nich věřil, že jsou dokonalé boží bytosti, které se vrátily z té nejvyšší spirituální úrovně. Maria si nechává říkat „Božská láska“, dcera Irmingard „Čistá lilie“, Alexander „Lev“ a Elizabeth věřila, že je ve spojení se spirituálním Labutím ostrovem.²⁴ Spolu s Bernhardtem jako Abd-ru-shinem Maria a Irmingrad věřili v utvoření Svaté trojice (Vojtíšek 2006, 68).

Život se do Vomperbergu vrátil spolu s Marií a zbytkem rodiny. Marie prohlásila, že zde jedná ve jménu Imanuela, aby spolu s Irmingradou dokončily jeho dílo (ibid.).

Původně byl poslední soud a milénium byly spojeny s na zemi žijícím Synem člověka. Po smrti Bernhardta tato část učení již nebyla vyzdvihována, avšak mileniální myšlenky pak byly převzaty a použity v hnutí Imanuelitů.

„Katastrofický milenialismus, obsažený v knize Ve světle Pravdy, je ale až dosud příležitostně ožívován mimo dosah hnutí. Jedním z případů takového oživení mileniálního očekávání je inovace, kterou na základě knihy Ve světle Pravdy a mimo oficiální vedení hnutí Grálu vypracoval Jan Dvorský“ (Vojtíšek 2004, 228).

3.1.3 Hnutí Grálu v ČR

V České republice má tradice hnutí Grálu již od samého počátku vzniku hnutí. První společnost u nás vznikla v Brně roku 1932 pod názvem *Přírodní filozofický kruh sv. Grálu* (Vojtíšek 2004, 182-183). Dodnes je hnutí v České republice aktivní. Pořádají přednášky a semináře po celé republice.

²⁴ „Tento ostrov nese vzácné plody, které jsou potravou žijících tam labutích panen. Zde se shromažďují záření ostrova růží a ostrova lilií a vzornou službou jsou nezměnná dávána dále do stvoření. Labutí ostrov mohl by se proto nazývat také ostrovem nebo střediskem příkladné služby, služby, která nemyslí na sebe. (...) Obyvatelé labutího ostrova nejsou duchové, nýbrž výkonné bytosti, které svou činností spojují záření ostrova růží a ostrova lilií“ (Abd-ru-shin 1979, 1071). Srov. s hnutím Imanuelitů a Lucií Dvorskou.

Dnes je kniha *Ve světle Pravdy* dle oficiálních stránek přeložena do 18 jazyků a je dostupná v „přibližně 90 zemích světa“. ²⁵

V České republice vydává a šíří Poselství Grálu a navazující literaturu nakladatelství Integrál Brno. Vzniklo v roce 1992 a své sídlo má v Brně.

Dodnes však jsou nejasnosti ohledně propagace hnutí na veřejnosti. Na jednu stranu se společenství prezentuje jako „volné společenství s minimální organizační strukturou“ (Vojtíšek 2004, 183), avšak hnutí ve skutečnosti působí jako náboženská organizace „a to dokonce pravděpodobně v ještě pevnější struktuře, než je mezi náboženskými společnostmi obvyklé“ (ibid.).

3.2 Hnutí Imanuelitů

„Kniha mě nesmírně zaujala. Když jsem překonal prvopočáteční stavy nadřazenosti čtenáře nad autorem, které jsou tak běžné, pochopil jsem už podle několika kapitol, že právě toto je ta kniha, která jako jediná na světě je schopná mi dát důsledné, logické přirozené odpovědi na mnohé otázky týkající se hledaného ‘cosi, aniž by k tomu potřebovala oporu, šokujících faktů a výpočtů“ (Parsifal 1993, 26). Takto popisuje Jan Dvorský své první setkání v roce 1990 s knihou *Ve světle Pravdy*, která jeho život na vždy změnila a nejen jeho život, ale celé skupiny lidí, která následovala jeho učení.

Kdybychom chtěli popsat historii vzniku hnutí Imanuelitů z několika úhlů, mohli bychom dostupné zdroje v odborné literatuře dát do kontrastu s pohledem Jana Dietricha Dvorského, který ve svém díle *Syn Člověka* přesně do detailu popisuje vývoj hnutí Imanuelitů. Ale začneme od začátku. Jak jsem již několikrát uvedla, hnutí Imanuelitů vychází z hnutí Grálu, jehož učení částečně přebíral zakladatel hnutí Jan Dvorský alias *Parsifal Imanuel*.²⁶

²⁵ [online]. [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://poselstvigralu.cz/nadace-poselstvi-gralu/>

²⁶ Jméno Parsifal pochází již z 12. století, kdy se objevuje v díle francouzského básníka Chrétiena de Troyes, kde Parsifal (Parsival) vystupuje jako jeden z rytířů krále Artuše. Legenda o králi Artuši je jednou z vzpomínek na „pohanská“ náboženství a jejich zápas s nastupujícím křesťanstvím. Postavě Parsivala byly připisovány četné zásluhy. „Po porážce Německa v první světové válce se parsifalovská legenda stala jednou z posil pokořeného národa a na jejím základě vzniklo několik skupin, které se rozvíjením motivu svatého grálu zabývaly. Jednou z těchto skupin byli čtenáři přednášek tajemného spisovatele Abd-ru-shina“. Později se také objevuje motiv svatého grálu - „posvátné nádoby, jež je symbolem tajemství křesťanské eucharistie“ (Vojtíšek

Právě jako Parsifal Imanuel se Dvorský veřejnosti v České republice v roce 1993. Po přečtení Abd-ru-shinovy knihy *Ve světle Pravdy* si Jan Dvorský uvědomil, že on je Synem Člověka, znovu vtělený Abd-ru-shin a mesiáš, který má ustanovit Tisíciletou říši (Vojtíšek 2004, 184-185).²⁷ Dvorský nabyl dojmu, že je potřeba reinkarnovat Abd-ru-shina, aby bylo dokončeno Tisícileté království.

*„Do poselství sv. Grálu patří staroindický mythu o znovuvtělování duše zemřelého za účelem odpykání vin podle zákona karmy s omezením, že lidský duch se může vtělit jen do lidského těla“.*²⁸ Tento *myth* také převzal Dvorský do své knihy *Syn Člověka*.²⁹

Na okraj poznamenám, že šíření spisu *Ve světle Pravdy* bylo velice úspěšné, neboť se kniha prodávala ve velkém množství knihkupectví a dostala se i do veřejných knihoven (Vojtíšek 2006, 71).

O svém objevu informoval vedení hnutí Grálu s nadějí, že ho skupina v jeho poslání podpoří, avšak jeho naděje nebyly naplněny a byl vedením hnutí Grálu opakovaně odmítnut. To však Jana Dvorského nijak nezastavilo. Začal kolem sebe shromažďovat následovníky a v letech 1992 -1993 vydal knihu *Syn Člověka: Mesiášovo živé Slovo k všenápravě světa*. Díky této knize začaly vzápětí vznikat komunity *imanuelitů* v okolí vesnic na Hořovicku.

Skupina zpočátku neměla pojmenování, její příslušníci o sobě mluvili nanejvýše jako o *pomocnících Syna Člověka* (Vojtíšek 2004, 184). Označení „imanuelité“ se objevilo až později, jakožto zkrácený název hnutí. Jméno „imanuelité“ pro své následovníky použil Jan Dvorský v publikace, kterou vydal vlastním nákladem - *Syn Člověka. Mesiášovo živé slovo k všenápravě světa*.

2004, 179-180). Dle Bernhardta je Parsifal rytířem hradu Grálu a reprezentuje Syna Člověka (Vojtíšek 2006, 71).

²⁷ „Protože já jsem ta Pravda, já jsem ta Cesta, já jsem Ten, kdo učí nově žít v Tisíciletém Božím Království na zemi“ (Parsifal 1993, 44). Dvorský si svůj statut Syna Člověka odůvodňuje i tím, že se vidí jako Lev. Jedná se o pojetí Bernhardta o praduchovních úrovních, kdy Lev je ideální postava hrdinství a má v sobě spojení Skopce se Lvem (Abd-ru-shin, 1060). Dvorský píše: „Zde už nelze nijak a ničím vyklíčkovat. Narodil jsem se 27. července, to znamená ve Lvu, to znamená, že k inkarnaci méj duše v lůně matky došlo ve Skopci“ (Parsifal, 31).

²⁸ VOJTÍŠEK, Zdeněk a Zdeněk TRTÍK. *Hnutí Grálu: Nauka, Historie, Společenszí* [online]. s. 9 [cit. 2016-05-09]. DOI: <http://www.zvojtisek.cz/dokumenty/clanky/gral.pdf>.

²⁹ Od str. 40 dále (Parsifal, 1993).

A tak se stalo, že mileniální očekávání hnutí Grálu bylo znovu zpřítomněno Janem Dvorským.

Nesmíme opomenout ani družku Jana Dvorského – *Lucii Dvorskou*, jejichž shoda jmen je zcela náhodná, jak ve své knize apeluje Dvorský.³⁰ Vztah s Dvorského s Lucií provází čtenáře po celou dobu knihy: „*Je třeba mluvit v této knížce o vztahu mezi mnou a Lucií – bez toho bych se nedostal dál a naše jednání by všem připadalo přinejmenším nenormální, ačkoliv opak je pravdou*“ (Parsifal 1993, 7). Lucie Dvorská se k Abd-ru-shinově knize dostala zcela nezávisle na Dvorském.³¹

Dvojice začala v roce 1992 distribuovat knihu *Syn Člověka*, která se v České republice úspěšně prodávala a tak v roce 1993 bylo vytištěno druhé vydání s dodatky. Ve druhém vydání stojí na obálce *nejdůležitější kniha tisíciletí*.

Imanuelité však nebyli jediným hnutím, které navázalo na myšlenky hnutí Grálu. Na Slovensku navázala na Abd-ru-shinovy myšlenky *Natália de Lemeny-Makedonová* (1940-1998), „*kteřá stanovila narození postavy Imanuela-Parsifala na rok 1998*“ (Vojtíšek 2004, 184). Ohlas jejího proroctví se dostal i do České republiky, avšak ustal po její tragické smrti (Vojtíšek 2004, 184). Při zpětném zkoumání zjišťujeme, že skupina Imanuelitů a další hnutí, která se k hnutí Grálu pojí pouze společné přesvědčení o závaznosti Abd-ru-shinových spisů.

Abd-ru-shin přišel jako Ježíšem slíbený Syn Člověka, aby vyvedl lidstvo z bludů, kam se dostalo přepěstováním svého rozumu, a před příchodem tisícileté říše mu dal ještě poslední šanci začít žít podle výše uvedených zákonů a ve stejném postavení se cítil i Jan Dvorský (Vojtíšek 2004, 181).

I když Dvorský navazuje na učení Abd-ru-shina, k samotnému hnutí Grálu se vyjadřuje dost ostře: „*(...) Všimněte si, že nejvíce taková podlezácká oslovení používají organizace, které nejsou lidmi příliš oblíbenými a přece snaží do svých řad nachytat co nejvíc ,dušiček‘ – např. katolíci, Hnutí Grálu a jiní patolízalové (...)*“ (Parsifal 1993, 217).

³⁰ „Už je to zvláštní ,náhoda‘, že já jsem Dvorský a Lucie je Dvorská. Přitom příbuzní už nejsme v žádném případě, v žádných prapředcích. A jméno není zas tak časté, jak jsem tvrdil v NSR!“ (Parsifal 1993, 25). Přitom Vojtíšek uvádí, že příjmení Dvorský v České republice není neobvyklé (Vojtíšek 2006, 79- pozn. 89).

³¹ Další věc, kterou v knize *Syn Člověk* zdůrazňuje Dvorský: „Snad v ten samý týden si tu samou knihu půjčila v Německu (...) i Lucie. A Lucie se už vůbec nezajímala o knížky s nábožensko-filozofickou tematikou! Ani ona vlastně přesně neví, proč po ní sáhla“ (Parsifal 1993, 25-26).

Jedním z hlavních učení, se kterým přichází Jan Dvorský je „objev převrácenectví“³², kterým prý završil poselství Adb-ru-shina. Poprvé svůj objev zveřejnil v pojednání *Svět bez mužů a žen*, které „je datováno lednem 1991, tedy do doby, kdy si uvědomil své poslání Syna Člověka“ (Vojtíšek 2009, 229). Pojednání se následně stalo součástí jeho monografie *Syn Člověka*.

Abd-ru-shinovo pojetí náboženství vychází z gnostických systému, kdy základem je obraz světa a kosmos je rozdělen do úrovní hmotností.³³ My se nyní nacházíme na té nejnižší úrovni – hrubohmotnosti a v průběhu života se můžeme dostat na vyšší, duchovní úroveň. Právě na rozlišení hmotností je jedno z učení, které Dvorský užívá ve své knize. „*Lucie je v současné době jedinou dospělou nepřevrácenou ženou, tedy jedinou důsledně duchovně i tělesnou ženskou bytostí. Její původ je třeba hledat ve 4. praduchovní úrovni na ostrově labutích panen - jak se ti nejpilněji z vás dozvěděli ze závěrečných kapitol Abd-ru-shinova Poselství Grálu*“³⁴. *Bez ní by Syn Člověka nebyl ničím, bez ní by celý svět nebyl ničím“ (Parsifal 1993, 27).*

Jan Dvorský čtenáři také nabízí vysvětlení, proč právě on je Synem Člověka: „*Je zvěstováno, že Syn Člověka pro pozemskou pouť použije jemnohmotného těla Abd-ru-shinova, z čehož plyne také - krom naší zákonité tělesné podoby - že Syn Člověka se musel narodit poblíž místa, kde Abd-ru-shin zemřel. On zemřel v Krušných horách, já se narodil poblíž, v Liberci“ (Parsifal 1993, 29).*

Vraťme se však ještě do časového vývoje hnutí Imanuelitů. Od září 1993 do května 1994 žil Dvorský s rodinou v Chaloupkách, na Hořovicku, kde „*byli navštěvováni duchovními hledači a léčiteli,*³⁵*s jinými vedli jen korespondenci“ (Vojtíšek 2009, 230). Ti, u kterých byla prokázána „dostatečná duchovní vyspělost“ a rozpoznána fialová aura, „mohli být pozváni k tomu, aby se nablízku Parsifala Imanuela a jeho rodiny připravovali na odchod do Tisícileté říše“ (ibid.).*

Jednotliví pomocníci Syna Člověka jedli pouze jednoduchou stravu a to ještě v omezeném množství. Dokonce se vystavovali postům a tím ztráceli na váze i desítky kilogramů (ibid. 231). Zde doc.

³² O tzv. převrácenectví se dočteme hlavně v první polovině Syna Člověka, avšak se Dvorského „učení“ prolíná napříč celou knihou. Dvorský píše o nepřevrácenectví dětí. Dále je dle této myšlenky převrácenecem každá žena i muž.

³³ Viz. poslední kapitoly třetího svazku *Ve světle Pravdy* (s. 1030-1077).

³⁴ Jedná se o kapitolu Praduchovní úrovně IV (s. 1067 - 1073): „*A ještě třetí ostrov se zvedá ze světlé úrovně čtvrtého stupně praduchovná. Je to labutí ostrov! (...) Tento ostrov nese vzácné plody, které jsou potravou žijících tam labutích panen“ (ibid. 1071).*

³⁵ „*Kniha Syn Člověka se ukázala jako atraktivní zvláště pro léčitelé, popřípadě i pro některé příslušníky hnutí Grálu, nespokojené se svým společenstvím“ (Vojtíšek 2009, 230).*

Vojtíšek cituje z knihy jednoho z „odpadlíků“ Petra Konečného, jež na svůj vlastní náklad vydal knihu *Sekta*.³⁶ Výzkum nových náboženských hnutí ztěžuje dostupnost informací, kterou o nich máme, protože většina z nich pochází z odpadlických členů, kteří se cítí být zrazeni a často cítí zášť a nenávisť k hnutí, o kterém píše. To je jeden z důvodů, proč této knihu cituji až prostřednictvím publikace doc. Vojtíška.

Nicméně kvůli hnutí Imanuelitů a hlavně kvůli osobnosti Jana Dvorského se byli jeho následovníci schopni opustit své rodiny, svůj majetek a dokonce se vzdát jídla. Členové hnutí přijímali nová jména, právě na znamení odpoutání se od rodiny a dokonce pálili vše, co je poutalo s minulostí (ibid.)³⁷. To je právě jeden z příkladů naprosté oddanosti, typické pro členy náboženských hnutí, o které jsme se zmínili výše.

Jednou z dalších „zajímavých“ praktik, které fungovaly v hnutí Imanuelitů, je obrácený spánkový režim, neboť dle Dvorského je pro duchovní život vhodnější noční doba. V hnutí se také asi jednou za dva týdny konala společná setkání všech pomocníků Parsifala (Vojtíšek 2009, 231). V této době se již vytvořila komunita ve vesničkách na Hořovicku, která „nepřesáhla 20 lidí současně, počet plně oddaných následovníků, kteří ovšem byli postupně vylučováni, celkem pravděpodobně nebyl vyšší než 40“ (ibid. 232) a další zájemci udržovali se společenstvím volný vztah.

Publikace, ze které převážně čerpám informace o hnutí Imanuelitů má titul *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Hned na začátku kapitoly o immanuelitech se doc. Vojtíšek zmiňuje, že sebevraždy vyhladověním, které v tomto hnutí hrozily, můžeme jen stěží hovořit jako o kolektivním násilí, „neboť k pokusům o ně docházelo individuálně (ibid. 227)“. Pokud však k nějakému násilí mohlo dojít, bylo tomu tak v případě vyloučení některého člena společenství. Tomu pak již nebyl umožněn vstup do Tisícileté říše, na kterou se pomocníci Parsifala připravovali.

O vyloučení rozhodoval Jan Dvorský. Důvody pro vyloučení byly různé. Mohlo se jednat o „chyby, které se onomu člověku nedařilo překonat“ nebo pokud navíc jasnovidec u příslušníka rozpoznal žlutou auru.

Vyloučení tak u bývalých členů způsobovalo pocity viny, které někdy mohly být tak silné, že dříve než se odešli hledat smrt, která mohla vyloučenému dát poslední naději na možnost vstupu do Tisícileté říše, ještě Dvorskému svěřovali své poslední peníze a dokonce své děti (ibid. 232).

³⁶ KONEČNÝ, Petr. *Sekta: Jak jsem hledal smysl života...a našel Pravdu*.

³⁷ O těchto praktikách píše i sám Dvorský v *Syn Člověka*.

Na jaře roku 1994 došlo k progresu v přípravách na Tisíciletou říši. Ta měla dle představ Dvorského začít jako osada a následně se rozrůst na město a následně na všechny, koho zasáhne světová katastrofa.

Dvorský vnímá stejně jako Bernhardt, že poslední soud se blíží. První předpověď o příchodu Tisícileté říše Dvorský stanovil na rok 1993, kdy předpokládal zničení Prahy, byla brzy zapomenuta. Po té, co byla ustanovena komunita, nový datum ustanovil Josef Klimeš, který si v komunitě převzal jméno Vidon. Ten stanovil nový příchod Tisícileté říše na konec srpna – začátek září. Ve stejné době někteří členové komunity upozorňují na blížící se katastrofu média. Upozorňují hlavně na blížící se tornáda a obrovské zemětřesení, které má udeřit v jižní Evropě a způsobit zmizení Apeninského poloostrova v moři (Vojtíšek 2006, 72). V té době ale už na severu Itálie, poblíž města Udine, „*na místě které na dálku určil jasnovidec, vybudován základ Tisícileté říše*“ (Vojtíšek 2009, 234).

Čekání se ukázalo marné a Dvorský chtěl zakládání Tisícileté říše odložit na 5 let (Vojtíšek 2009, 234-235).

4. Ve Světle Pravdy vs. Syn Člověka

4.1 Syn Člověka

Autobiografie Jana Dvorského je rozdělena do tří částí. První kniha nese název *Životopisný úvod*, kde Dvorský alias Parsifal Imanuel vysvětluje svou cestu ke svému uvědomění, že právě on je Synem Člověka. Úvodní slovem slibuje čtenářům, že na všechny otázky čtenář najde odpovědi právě v jeho knize a dále nabádá k opakovanému čtení: „*Na všechny své otázky najdete v této knize, čtenáři, úplné a jednoznačné odpovědi: stačí jen, když budete trpělivě a poctivě číst stále dál od začátku až do konce, dokud ji celou nepřečtete. A potom si ji přečtete znovu. Druhé kolo budete číst již jako Vědoucí a uvidíte tentýž text v úplně novém světle. Jistě se vám bude stávat, že si na začátku četby vám vyvstanou v mysli mnohé dotazy, na které najdete odpovědi třeba až u konce knihy. (...) Knihu je třeba číst v dané posloupnosti, neboť jde o učebnici nazírání na život, v níž nelze přeskakovat - tak jako u jakékoli učebnice*“ (Parsifal 1993, 3).

Musím podotknout, že číst a *Životopisný úvod* a vidět ten jednoznačný pohled na svět a vývoj osobnosti Jana Dvorského. Jakýsi deník, který zahrnuje jména jako Václav Havel, Filip Renč, kritika děl Pavla Kohouta nebo Milana Kundery je vskutku fascinující. Dvorský se totiž díky četným odkazům na známe osobnosti nebo události se snaží působit zvláště erudovaně. Zde například píše o Ježíši Nazaretském který „*nestačil do svých třiatřiceti let pochopitelně sdělit světu vše, co měl na srdci, ukřižování nebylo jeho záměrem, nebylo v jeho ‚plánu‘, aby tak ‚dovršil‘ své dílo* (...)“ (Parsifal 1993, 19). Čtenář pak po přečtení takového úvodu může nabýt dojmu, že má opravdu, co dočinění s knihou, která by mohla odpovědět na všechny otázky světa.

V druhé části první knihy *Cesta k vlastní zodpovědnosti (Imanuelovo namáhavé rozjasňování* Dvorský popisuje „*svůj úporný boj s démony*“, z nichž nejsilnějším byl „*démon promiskuitního života*“ (Parsifal, 26). Zde se také učinil objev *převracenectví*, jeden z nejdůležitějších základů jeho učení. „*Učinil jsem objev o převracenectví, což jest, že dnešní muži inkarnují výhradně ženské duše a ženy výhradně mužské duše*“ (Parsifal, 28).³⁸

Druhá kniha pod názvem *Svět mužů a žen*, která „*o problému převracenectví pojednává zcela jasně, přehledně (...), vymezuje a ukazuje jedinou normální cestu, po níž má lidstvo kráčet* (...)“ (ibid., 29).

³⁸ Dvorský svému vědění připisuje četné zásluhy: „*Vědění o převracenectví je s to způsobit, že se už nebudou rodit dementní děti, že se důsledně vyřeší ekologické problémy, zdravotnické problémy, problémy s kriminalitou, potratovostí, sebevraždami (i dětskými), prostě se vším zlým, co se dosud i největším lidským mozkům zdá být věčné, nyní pouze jaksi rozbujelé*“ (Parsifal, 29).

Převrácenectví Dvorský vnímá jako „podstatu všeho zla“. Jediné osoby, které převrácenectví nepodléhají je Syn Člověka Jan Dvorský a jeho družka *labutí panna* Lucie.

4.2 Ve Světle Pravdy

Svazek Syna člověka je rozdělen na několik knih. Obě knihy mají úvod vybízející k četbě. Berndhard vyzívá čtenáře, aby se probudili a nechali k sobě proniknout nezkalené světlo (Abd-ru-shin 1979, 11). Blíže je členění textu rozebráno v kapitole 3.1.1.

4.3 Komparace představ Tisícileté říše v dílech Ve Světle Pravdy a Syn Člověka

V této kapitole se na konkrétních příkladech a ukázkách budu snažit ukázat, na kolik se liší pojetí Tisícileté říše v knize *Ve světle Pravdy* a *Syn Člověka*.

V citačním aparátu budu užívat, stejně jako v předchozí kapitole, zkrácených forem (Parsifal, číslo stránky) a (Abd-ru-shin, číslo stránky), neboť cituji z jednoho vydání. V případě *Ve světle Pravdy* se jedná o vydání z roku 1979 a *Syn Člověka* z roku 1993.

Hlavního rozdílu si na první pohled všimneme v rozsahu knih. Zatímco *Ve světle Pravdy* má co do rozsahu přes 1000 stran, *Syn Člověka* je „skromnější“ a má 355 stran. Což je ovšem dáno naprosto rozdílným vývojem obou textů. Zatímco se *Ve světle Pravdy* vyvíjelo několik desítek let, Janu Dvorskému se jeho dílo podařilo sepsat v bezmála třech letech.

Nejdříve si ukážeme popis Tisícileté říše dle Abd-ru-shina. *Ve světle Pravdy* o podobě Tisícileté říše pojednává hlavně v prvním oddíle.

Abd-ru-shin ve své 13. přednášce 1. knihy s názvem svět popisuje, že svět dojde k určitému bodu, kdy „*má začít rozklad každého světového tělesa*“ a tento bod „*je přesně stanoven, a to opět na základě důslednosti přírodních zákonů (...) Jsme právě na začátku tohoto období. Země nyní přichází k bodu, na němž se uchyluje od dosavadní dráhy, což se také hrubohmotně jistě velmi silně pocítí. Potom začne i pronikavější třídění mezi všemi lidmi, které se v poslední době již připravovalo (...)*“ (Abd-ru-shin, 76).

„*Blíží se doba, kdy tato země bude po nějaký čas nucena žít pod panstvím temnoty, aniž by Světlo přímo pomáhalo, protože si to tak lidstvo vynutilo svým chtěním. Důsledky chtění většiny lidstva*

musely přivodit tento konec. - Je to doba, kterou kdysi směl spatřit Jan,³⁹ doba, kdy Bůh zahaluje svou tvář (...) Ale v největší tísní, kdy hrozí utonutí všemu, i tomu, co je lepší, začíná se současně také rozednívat! Svítání však přinese nejdříve bolesti veliké očisty, která je neodvratná“ (Abd-ru-shin, 106).

Na Zjevení Janovo odkazuje i Dvorský, který si jej přizpůsobuje dle svého přesvědčení: *„Je zvěstováno, že Syn Člověka svede boj s démony a pak i samotným satanem (...), padlým archandělem Luciferem, i sváže jej a hodí – obrazně – do propasti, do vězení. Boj tedy už proběhl, spoutáním je míněn objev převrácenectví, neboť tento objev je sto vymést z lidských duší a tím i z celého světa veškeré zlo - důsledně a do základu“ (Parsifal, 30).*

Dvorský má dokonce po příchodu TR připraveno pro lidi, co mají dělat: *„Budete se mnozí sami sebe ptát, co vlastně byste měli v TR dělat za práci. Zaposlouchejte se do svého citu. Orientujte se např. podle svých hobby, zálib, prostě toho, k čemu vás to vnitřně ‚táhne‘, i když to nyní jako své zaměstnání neděláte!“ (Parsifal, 302).*

Napříč všemi ukázkami si můžeme všimnout častého užívání rozkazovacího způsobu a vybízení lidí, aby začali jednat, konat, zkrátka něco dělat hlavně sami se sebou, neboť oba autoři spatřují největší zlo právě v lidech samých a jejich jednání.

„(...) Tak se z vás stal nakonec v tomto světě jenom obtížný hmyz, neznající již nic jiného než tvrdošijně hanobit všechno světlé, protože svým úporným úsilím hrabat se jenom s temnu, ztratili jste jakou možnost pozvednout svůj pohled volně vzhůru, hledat, poznat Světlo a je snést. (...) Oslepeni proto zavrávoráte proto zpět, jakmile Světlo znovu zazáří, a při tom se bez záchrany zřítíte do propasti, která se již teď za vámi otevřela, aby pak pohltila takto zavržené!“ (Abd-ru-shin, 184).

„A když nyní soud lidstvo zkuší, budou velmi rychle klečēt v prachu! Ale představte si již dnes to, jak budou potom klečēt: v celé své ubohosti, avšak opět také s požadavky, které budou skryty v jejich nářku, v jejich prosbách, že jim musí být pomůženo! (...) A až Syn Člověka vkročí pak v té největší tísní mezi ně, tu se k němu vztáhnou zajisté všechny ruce a všichni budou sténat a úpěnlivě prosit, ale zase jenom v očekávání, že jim pomůže tak, jak oni si to přejí, tedy aby ukončil jejich muka a vedl je k novému životu! (...) Lidé se nejdřív musí stát v tomto směru dětmi! Nějaké pohodlné převedení z dnešních omylů je nemožné. Je nutný vznik něčeho zcela nového na základech, které budou vyrůstat a upevňovat se na prostotě a pokoře“ (ibid. 187-188).

³⁹ Míneho Zj 20, 1-10.

„Je třeba, aby se sebe-uvědomující lidé sami a vědomě sjednocovali v absolutně mírumilovném a důsledně míruchtivém tlaku Ducha a Světla. Toto sebe-uvědomělé sjednocení je jediný možný ‚boj a obrana‘ Vědoucích lidí. Tyto lidi sjednotí nový život v Tisícileté říši“ (Parsifal, 67).

„Brzy se uzavře kruh. Hromadí se to stále více a roste do výše jako val, který se brzo zhroutí na lidstvo, které nic netušíc žije v duchovní tuposti. Na konci, v době naplnění, nebude již přirozeně mít svobodnou volbu!“ (Abd-ru-shin 1979, 111)

„Lidé svým temným chtěním vytvořili spojovací most k oblasti temna (...)“ (ibid. 112)

V přednášce 26 1. knihy se Bernhardt vyjadřuje k představě posledního soudu: *„Poslední soud! Každé zaslíbení, které s tím souvisí, mluví o vzkříšení všech mrtvých ke konečnému soudu. Do chápání toho pojmu vloudil se však lidem opět omyl. Nemá se říkat vzkříšení: vzkříšení všech mrtvých, nýbrž vzkříšení všeho mrtvého! (...) Tak je tomu i se všemi vlastnostmi duší pozemských lidí. Co v nich dosud spočívalo zdánlivě mrtvé (...), to bude silou probuzeno, posíleno, stane se to myšlenkou a činem, aby se to podle svého druhu svou činností samo soudilo na Světle!“ (ibid. 174-175).*

„Neříkám vám to jako výstrahu, poněvadž na to je již pozdě. (...) Budete-li to vědět, snad vám to ulehčí mnohou bolest, i když to již nemůže nic odvrátit. (...) Tak, jak působí světový soud ve své prosté přirozenosti. Jest to tentokrát vám tak často zvěstovaný ‚Poslední soud‘! Avšak jeho účinky jsou zcela jiné, než jste si mysleli. Co jste se o tom dříve dozvídali, to bylo obrazné (...) Poselstvím Grálu rozšířilo se však vaše vědění o dějích ve stvoření a je možno proto sdělovat vám stále více, neboť nyní můžete to již chápat prostřednictvím mého Poselství. Údery meče Posledního soudu pronikají jako silné světelné paprsky do stvoření a proudí všemi průplavy, které byly již vytvořeny samočinným způsobem Božích zákonů ve stvoření, a jejichž východiskem je veškeré citění, myšlení, chtění a konání lidí“ (ibid. 177-179).

A jedna z přednášek se přímo jmenuje *Říše tisíce let*. *„(...) před tisíciletou říší míru se v soudu stane všechno novým! To však neznamená, že by toto staré mělo být osvěženo a posíleno ve stejné dosavadní formě, nýbrž výraz ‚nový‘ mluví o změně, o přeměně všeho starého! (...) Tím se samo sebou zhroutí všechno nesprávné, souzeno jsouc silou spočívající v oněch proudech, které vedla lidská domýšlivost falešným směrem, jinak, než chce Bůh. (...) Jenom násilím může být ještě pomoheno pozdějšímu stvoření, právě tak jako lidstvu (...) Proto bude nyní lidstvo v soudu zbaveno práv, bude dočasně vyděděno z dosavadní výsady, že lidská boží vůle vede, utváří a ovládá toto pozdější stvoření! Lidstvo bude na tisíc let zbaveno těchto práv, aby konečně nastal mír a všechno spělo vzhůru ke Světle, jak to má být podle prazákonů stvoření, vůči nimž se člověk dosud stavěl nepřátelsky. Aby vznikla*

vytoužená říše míru, to bude umožněno a zajištěno jenom tím, že lidé budou vydědění, zbaveni svých lidských práv v pozdějším stvoření! (...) Tak bude tisíciletá říše školou pro lidstvo, ve které se má učit, jak má v tomto pozdějším stvoření žít, jak myslet a jednat, aby jemu příslušející úlohu také řádně splnilo a tím mohlo být samo šťastné. (...) Po tisíc let bude vládnout jedině Boží vůle, které se musí podřídít každý lidský duch, pokud mohl obstát v soudu! (...) Taková jest říše tisíce let a její účel! Lidstvo si ji představovalo ve své domýšlivosti a v domněnce o své důležitosti zcela jinak. Bude však nuceno poznávat a prožívat, jaká skutečně je!“ (ibid. 180-183).

Hanění lidí v dnešním světě, kterým jak Dvorský, tak i Bernhard dávají za vinu vše špatné toho světa:

„Jednou má nastat na zemi odlesk skutečného ráje, a to na začátku tisícileté říše na působení Syna Člověka. Současně s tím vznikne také pozemský obraz hradu Grálu, jehož pravzor se nalézá v nejvyšších výšinách stvoření, jako dosud jediný pravý chrám Boží“ (Abd-ru-shin 1979, 426).

„Nestane se zázrak. A přesto ona doba zlomu tu skutečně je. Zlom jaký lidstvo dosud nepoznalo“.
(Parsifal, 36).“

„Všichni máme schopnosti přejít na stranu dobra, začneme-li po tom silně toužit. Nejde to hromadným skokem. (Vaše rozhodnutí musí být ‘skok’.) Skok by byl zázrak - a právě ten se nestane“
(ibid. 39).

Zde si můžeme povšimnout, že oba autoři apelují na změnu lidí v nich samých, Dvorský vyzývá čtenáře: „Žádám vás o změnu vašeho způsobu života, a tedy o pomoc. Pochopte, že nejde o žádnou bláznivou spekulaci, ale o tak prostou a přirozenou Pravdu, že člověk již není s to sám na Ni přijít, sám ji vidět a cítit (...)“ (ibid. 44).

„V době dna ducha vše potřebuje revizi. Ale právě v tom vše tkví velká naděje a Božími zákony naposled podaná ruka: vše je dnes obrácené naruby, vše je nutné měnit v pravý opak – a to i to, co považujeme v současné době za ‚vrchol humánnosti a dobrotivosti‘ (...) (ibid. 67)⁴⁰

„Nyní je období posledních inkarnací. Je to přirozené. Jsme na dně ducha a více zatížit duši karmou již nelze. Tedy lze, dokonce snadno, ale to už znamená konce, zánik! Duchovní konec, rozmetání v duchovní atomy“ (ibid. 43).

„Přírodní zákony nechají lidstvo vymřít, nepoznají-li tuto přirozenou skutečnost. Je doba dna ducha, vše je prohnilé, mnohé pak předčasně umírají, matky trpí depresi a bolestmi během těhotenství a

⁴⁰ Tučně je text zvýrazněn v originále.

při porodech (...) Je třeba dojít k všenápravě světa. A duchovno posílené (vlastně znovuoživené) věděním, pokrácí v čele. Za ním se zlepši lidské vztahy, pozná se láska, postupně zanikne alkoholismus, narkomanie všeho druhu, vandalismus, násilnictví, terorismus, promiskuita, neplodnost, rození postižených dětí, zmizí deprese a mnohé nemoci, které se dnes zdají nevyléčitelné a věčné, lidé si budou sami sebe víc vážit (pak druhých), přestanou se podvádět a „hrát na sebe divadla“, budou spolu poctivě jednat a obchodovat, začnou si vážit přírody a vesmíru (nyní to zní směšně), pochopí velikost Boha, bude lepší vzduch, strava, duchovní klima, děli a pak všichni budou nepřevrácenečtí, budou se pěkně a zdravě mít ke světu, prodlouží si lidský věk, mnoho neužitečných povolání zanikne... - to vše není fantazie, to vše musí být (a rychle), nechce-li lidstvo přijít samo o sebe“ (ibid. 46). Zde je zřejmě nejvíce vyčerpávající popis toho, co nastane, pokud se člověk ve svém nitru změní a nastolí tak „nový svět“.

V obou knihách hraje obrovskou roli dobro a zlo aneb vidění světa v černobílých barvách.

„Opravdu nová doba může nastat teprve tehdy, když duchovno - jako priorita - začne řídit rozum, rozum se tedy začne podřizovat duchovnu, jež jediné v člověku se správně chvěje v působení Božích zákonů“ (ibid. 49).

Dvorský neustále odkazuje na pasáže v Abd-ru-shinovi, které celou problematiku rozebírají podrobněji.

Mileniální myšlenky v hnutí Grálu však zcela nezanikly. Například ještě v roce 1997, kdy díky Abd-ru-shinově přednášce *Velká kometa. „Vědoucí lidé mluví již po léta o příchodu této zvlášť významné hvězdy. (...) Hvězdou betlémskou může být nazvána, protože je úplně stejného druhu jako byla ona. Její síla bude vysávat vodu vysoko vzhůru, přinese povětrnosti pohromy a mnoho jiného. Země se bude otřásat, až ji obklopí její paprsky.“* Byla tato hvězda spojována s kometou Hale-Bopp, která se v roce 1997 přiblížila k Zemi. níž popisuje hvězdu, která „může být nazývána hvězdou betlémskou“ ani v roce 1997, kdy

Můžeme si také všimnout v názvu Syna člověka podnázev Poselství Grálu, přitom však, jak již bylo zmíněno výše, hnutí Imanuelitů a názory Jana Dvorského nebyly hnutím Grálu přijaty nebyly. Zatímco je Ve světle Pravdy rozděleno do 168 krátkých kapitol, Syn Člověka je jednolitý text (pokud nepočítáme úvodní knihu)

Důležitým tématem obou knih je pojetí inkarnace.

„V TŘ⁴¹ nebudou zapotřebí žádné dovolené, volné víkendy a prázdniny ... - tyto nesmyslné a škodlivé výdobytky rozumářského, špatně rytmizovaného života!“ (Parsifal 1993, 344). Zde je patrné nakolik Dvorský svou teorii o tisícileté říši uplatňuje na praktický a dnešní život člověka.

Musím říct, že se Dvorskému nedá odepřít barvitost jeho jazyka, kdy střídá hovorové výrazy s pokusy o vypravování prokládané názory na promiskuitu, kterou pak dále rozvádí ve svém spise *Pyj v jasném světle aneb Malá cvičebnice pravdy o sexu*⁴².

Jazyk, jakým příchod milénia vykresluje Abd-ru-shin je vskutku pozoruhodý, ať už se jedná o metafory, kterých je v celé publikaci více než dost nebo okázalé popisy a přirovnání krajin a pocitů, které lidstvo zastihnou.

Jedním ze zdrojů informací, které máme o hnutí Imanuelitů je kniha Sekta s podtitulem Jak jsem hledal smysl života a našel pravdu vydaná vlastním nákladem Petrem Konečným - jedním z odpadlíků Imanuelitů. Při pozornějším zkoumání této knihy může čtenáře napadnout značná podobnost stylu a jazyka jako je tomu u knihy Jana Dvorského Syn Člověka.

„Skutečnost, že hlubší psychologické poznání fundamentalistických skupin je založeno převážně na zprávách odpadlíků, omezuje jeho spolehlivost. Odpadlíci běžně své odpadnutí racionalizují, kognitivní disonance vede k subjektivní minimalizaci ztráty a k dehonestaci skupiny, případně k aktivnímu boji proti ní.“

⁴¹ TŘ je zkratka, kterou Dvorský užívá pro tisíciletou říši.

⁴² DVORSKÝ, Jan Dietrich. *Pyj v jasném světle, aneb, Malá cvičebnice pravdy o sexu*. 1. vyd. Praha: Lidové nakladatelství, 1991. 61 s. ISBN 80-7022-069-4.

Závěr

K vytvoření práce mě vedla fascinace ovlivňování lidí, ať už charismatickými osobnostmi nebo i pouhou literaturou, kterou k propagaci svého hnutí používali. Slova a texty mají neuvěřitelnou sílu v dnešní době, jen si toho občas možná nevšimneme. Například v reklamě jsou slova nepostradatelnou součástí, která dokáží ovlivnit názor člověka na produkt nebo v případě médií, kde slova jsou mocným nástrojem pro ovlivňování názorů čtenářů. Proto jsem si vybrala pro srovnání texty *Ve Světle Pravdy* a *Syn Člověka*. Zajímalo mě, na kolik se Dvorský nechal inspirovat Berndhardtovým spisem a jakou on má představu o Tisícileté říši.

V poslední kapitole jsem se snažila najít pasáže, které nejvíce vykreslují pojetí Tisícileté říše v obou hnutích. Vybrala jsem pouhý zlomek, neboť oba autoři se pojetí Tisícileté říše věnují vsutku podrobně.

Jak jsem se zmínila v úvodu, fenomén konce světa a milenialismu je pro mě zajímavým prvkem společnosti. Snažila jsem se o průřez základních prvků milenialismu, hlavně těch, které byly důležité pro druhou polovinu práce.

I když by se mohlo zdát, že práce je více zaměřena na hnutí Grálu, vzhledem k prostoru, který hnutí věnuji, je to proto, že považuji za důležité znát historii a vývoj hnutí ještě před tím, než se čtenář pustí do zkoumání hnutí Imanuelitů. Také k českému hnutí je dostupných podstatně méně zdrojů, což je také dáno krátkých trváním hnutí a kromě médií se tématem zabývá ve valných případech pouze doc. Vojtíšek. Cílem mé práce bylo ukázat, na kolik se hnutí Imanuelitů a kniha *Syn Člověka* liší od své „předlohy“ *Ve světle Pravdy*. Zaměřila jsem na pojetí Tisícileté říše v obou hnutích.

Ve své práci docházím k závěru, že i když Dvorský tak horlivě odkazuje na Abd-ru-shinovu knihu *Ve Světle Pravdy*, na tolik stejně ji i kritizuje. Dvorského pojetí TŘ, jak ji zkratkovitě pojmenovává ke konci knihy, je mířena na velmi praktickou stránku žití. Když se zmiňuje o práci, kterou by lidé měli činit, ale i třeba samotný plán výstavby království v Itálii. Samozřejmě zde nacházíme paralelu v Berndhardtovém *Vomperbergem* a představou hradu Grálu. Je také jasné, že texty jsou od sebe časově odděleny více než půl století a to mění pohled na věc.

Musím říct, že po zpracování práce jsem ještě více fascinována fenoménem nových náboženských hnutí a ráda bych se této tematice věnovala i v budoucnu.

Summary

In my bachelor thesis „The Thousand Years Empire in the Concept of Imanuelites“ I discussed forms and manifestations of millennialism in new religious movements, Christianity and National Socialism. It contains a typology of millennialism and concentrates on types of progressive millennialism. The thesis focuses on religious Grail Movement and its comparison with the Imanuelites movement, which originated in the Czech Republic in the early 90s . The main aspect of the thesis was to compare the millennial empire in the Grail Movement and the Imanuelites movement . It also focuses on the history of both movements and the progress of creation of the book Light of Truth and the Son of Man. Through the comparison of those two text, I found out, how different are both pictures of the Thousand Years Empire in both of books.

Seznam použité literatury

- 2012: *decoding the countercultural apocalypse* [online]. Sheffield: Equinox, 2011 [cit. 2016-05-07]. ISBN 978-1-84465-890-9. Dostupné z: <http://site.ebrary.com/lib/natl/Doc?id=10834930>.
- ABD-RU-SHIN. *Ve světle Pravdy: Poselství Grálu*. 3. vyd. Vomperberg: Bernhardt, 1979. 1096 s.
- BARRETT, David V. *The fragmentation of a sect: schism in the worldwide church of God*. Oxford: Oxford University Press, c2013. ISBN 978-0-19-986151-4.
- Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih): český ekumenický překlad*. 16., (7. opr.) vyd. Praha: Česká biblická společnost, 2008. 1387 s. ISBN 978-80-85810-80-6.
- BIERNOT, David et al. *Konec tohoto světa: milenialismus a jeho místo v judaismu, křesťanství a islámu*. Praha: Dingir, 2012. 169 s. ISBN 978-80-86779-24-9.
- COWAN, Douglas E., BROMLEY, David G. a VOJTÍŠEK, Zdeněk, ed. *Sekty a nová náboženství*. Překlad Jan Auský. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. 222 s. ISBN 978-80-247-3163-6.
- DELUMEAU, Jean. *Tisíc let štěstí*. Praha: Argo, 2010, 451 s. Každodenní život. ISBN 9788025702376.
- GALLAGHER, Eugene V. *Catastrophic Millennialism*. In: WESSINGER, Catherine (ed.). *Millennialism*. Oxford University Press, Inc., 2011, s. 27-43. ISBN 978-0-19-530105-2.
- KOSTIČOVÁ, Zuzana Marie. *2012: mayský kalendář, transformace vědomí, dva světy a rovnováha*. Vyd. 1. Praha: Malvern, 2011. 221 s. Religio. ISBN 978-80-87580-05-9.
- LUKEŠ, Jiří (ed.). *Milenialismus a jeho typy - Milénium a možní způsoby jeho interpretace*. In: *Konec tohoto světa*. Praha: DINGIR s. r. o., 2012, s. 83-113. ISBN 978-80-86779-24-9.
- PARSIFAL IMANUEL. *Syn člověka: Mesiášovo živé Slovo k všenápravě světa: Poselství Grálu 1990-1993*. Velké Popovice: Jan Dietrich Dvorský, 1993. 355 s. ISBN 80-900018-5-8.
- REDLES, David. *National Socialist Millennialism*. In: WESSINGER, Catherine (ed.). *Millennialism*. Oxford University Press, Inc., 2011, s. 529-548. ISBN 978-0-19-530105-2.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 462 s. ISBN 80-7178-798-1.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Koncepce milenialismu*. In: *Konec tohoto světa*. Praha: DINGIR s. r. o., 2012, s. 7-37. ISBN 978-80-86779-24-9.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Millennial Expectations in the Grail Movement*. In: *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions*. University of California Press, 2006, s. 13. ISSN 1092-6690.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Millennialism: expecting the end of the world in the past and present*. Praha: Dingir, 2013. 207 s. ISBN 978-80-86779-30-0.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. 460 s. Deus et gentes; sv. 14. ISBN 978-80-87127-21-6.

WEBER, Eugen Joseph. *Apokalypsy: prorocství, kultury a chiliastické představy v průběhu staletí*. Překlad Pavla Sadílková. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1999. 285 s. Edice 21; sv. 14. ISBN 80-7106-338-X.

On-line zdroje

NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník*. 2., zcela přepracované a rozšíř. vyd. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1956. 2 sv. Kalich. [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: http://lide.cb.cz/pavel.mosner/bib_slovník_novotny.htm

Oficiální stránky hnutí Grálu. [online]. [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://poselstvigralu.cz/nadace-poselstvi-gralu/>.

VOJTÍŠEK, Zdeněk a Zdeněk TRTÍK. *Hnutí Grálu: Nauka, Historie, Společenství* [online]. , 50 [cit. 2016-05-09]. DOI: <http://www.zvojtisek.cz/dokumenty/clanky/gral.pdf>.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. Hnutí Grálu: synové Člověka. *Svět historie* [online]. 2009, , 72-74 [cit. 2016-05-09]. DOI: [http://www.zvojtisek.cz/dokumenty/clanky/hnuti_gralu_\(09_2007\).pdf](http://www.zvojtisek.cz/dokumenty/clanky/hnuti_gralu_(09_2007).pdf).